

Nota van Inlichtingen

Vragen en antwoorden met betrekking tot de aanbesteding: Evaluatie van de WBSO met IUC-kenmerk: 202402116		
Datum:	20 maart 2024	
Vraag nr.	Vraag	Herkomst in document
Vraag 1	Een tweede doel van de WBSO is om 'het vestigingsklimaat voor hoogwaardige bedrijfsactiviteiten in Nederland te versterken'. Wat is volgens de opdrachtgever een (meetbare) definitie beschikbaar van hoogwaardige bedrijfsactiviteiten?	ToR, pagina 4
Antwoord	Op pagina 5 van het Aanbestedingsdocument zijn hoogwaardige bedrijfsactiviteiten als volgt omschreven: "Economische activiteiten met een hoge toegevoegde waarde, zoals S&O-intensieve bedrijvigheid; conform de 'Memorie van toelichting' bij het wetsvoorstel voor invoering van de WBSO in 1994 (https://repository.overheid.nl/frbr/sgd/19931994/0000008498/1/pdf/SGD_19931994_0005790.pdf).” In voetnoot 8 van de Terms of Reference is met verwijzing naar de zojuist genoemde 'Memorie van toelichting' vermeld: "Economische activiteiten met een hoge toegevoegde waarde worden in deze Terms of Reference als hoogwaardige bedrijfsactiviteiten aangeduid." Het begrip toegevoegde waarde is concreet, waarmee 'economische activiteiten met een hoge toegevoegde waarde' als meetbare definitie kan worden gehanteerd.	
Vraag 2	In hoeverre vormt groep bedrijven met R&D, maar zonder WBSO-gebruik (30% R&D bedrijven zoals geïdentificeerd in aangehaalde Batlab-onderzoek naar uw idee een geschikte controlegroep?	ToR, pagina 5
Antwoord	Op pagina 22 van de Terms of Reference is een kritische kanttekening geplaatst bij de optie om bedrijven die R&D hebben verricht volgens R&D-enquêtegegevens van het CBS, maar geen gebruik hebben gemaakt van de WBSO, als controlegroep te hanteren. Die kanttekening heeft betrekking op het feit dat het wel of niet gebruikmaken van de WBSO beïnvloed kan worden door de omvang van de R&D-uitgaven van een bedrijf. Daarmee zijn er beperkingen waar het gaat om het interpreteren van een gevonden verband tussen het wel of niet gebruikmaken van de WBSO en de omvang van de R&D-uitgaven als een causaal effect van het gebruik van de WBSO op de R&D-uitgaven van een bedrijf. Opdrachtgever vindt een analyse met niet-gebruikers van de WBSO hiermee geen solide basis voor het meten van het effect van de WBSO op de omvang van de R&D-uitgaven van een bedrijf. Met het oog op kennisverwerving ten aanzien van evaluatiemethoden voor de WBSO is het echter wel zinvol om op verkennende wijze een econometrische analyse met niet-gebruikers van de WBSO als controlegroep uit te voeren, in aanvulling op econometrische analyse waar wel sterke conclusies aan kunnen worden verbonden wat betreft causale	

	zeggingskracht. Hierbij zou een analyse van de OECD in het kader van het microBeRD-traject als inspiratiebron kunnen dienen. Het betreft hierbij de benadering gebaseerd op 'R&D tax support uptake', beschreven en vervolgens uitgevoerd voor onder andere Nederland op de pagina's 25-29 en 48-51 van het rapport achter de volgende link: https://doi.org/10.1787/1937ac6b-en .	
Vraag 3	Moet gebruik van WBSO door S&O-belastingplichtigen (IB-ondernemers) volgens u met eenzelfde mate van diepgang geanalyseerd worden als S&O-inhoudingsplichtigen of kan hierin worden gedifferentieerd?	ToR, pagina 6
Antwoord	Ja, er kan gedifferentieerd worden. Het gros van de evaluatie zal betrekking hebben op de S&O-inhoudingsplichtigen. De S&O-belastingplichtigen vormen maar een klein deel van de WBSO-gebruikers en zijn natuurlijk een interessante groep, maar zijn niet in dezelfde mate van belang. Wel is belangrijk dat er ook ten aanzien van deze groep een conclusie getrokken kan worden over doeltreffend- en doelmatigheid.	
Vraag 4	In hoeverre is een reflectie op de beleidstheorie (en ruimer legitimiteit) gewenst?	ToR, pagina 11
Antwoord	Een reflectie op de beleidstheorie is gewenst als integraal onderdeel van de evaluatie. De beleidstheorie is ondersteunend aan de gehele evaluatie en de onderzoeksvragen sluiten hier op aan. Een reflectie ruimer op legitimiteit is eveneens gewenst, voor zover mogelijk op basis van antwoorden op onderzoeksvragen.	
Vraag 5	Onderzoeksvraag 1.i luidt 'Hoe heeft het effect van de WBSO op S&O-uitgaven zich over de jaren ontwikkeld'. Welke tijdsperiode wordt hier beoogd?	ToR, pagina 12
Antwoord	De belangrijkste tijdsperiode voor deze evaluatie is 2018-2022. Afhankelijk van de mate waarin in het econometrisch onderzoek ook voorgaande jaren betrokken worden, komen resultaten beschikbaar die het mogelijk maken om de ontwikkeling van het effect over een langere periode te analyseren. De resultaten zijn verder, voor zover op grond van vergelijkbaarheid van methodiek zinvol, te spiegelen aan uitkomsten voor vroegere jaren in de voorgaande evaluatie van de WBSO. Daarin hebben econometrische analyses plaatsgevonden over de perioden 2011-2017 en 2008-2017.	
Vraag 6	Onderzoeksvraag 1vi (p.12) wordt gesproken over het effect van de WBSO op 'additioneel technisch wetenschappelijk onderzoek'. Wat wordt hier bedoeld (onderzoek op universiteiten en wetenschappelijke instituten)? En heeft de opdrachtgever een suggestie hoe dit gemeten kan worden?	ToR, pagina 12
Antwoord	Op pagina 1 van de Terms of Reference is aangegeven: "Bedrijven kunnen een aanvraag voor de WBSO indienen wanneer zij voornemens zijn te investeren in de ontwikkeling van eigen producten, productieprocessen en/of programmatuur die technisch nieuw zijn voor het bedrijf en/of in technisch-wetenschappelijk onderzoek". Technisch-wetenschappelijk onderzoek is hierbij te	

	onderscheiden van ontwikkelingswerk. Er wordt onder verstaan: verklarend onderzoek dat technisch van aard is. Aanvragen kunnen alleen door bedrijven worden gedaan, niet door kennisinstellingen. Zie voor nadere informatie paragraaf 3.2 van de Handleiding WBSO van RVO: https://www.rvo.nl/sites/default/files/2022/02/Handleiding-WBSO-2022.pdf. Data van RVO geven aan dat het, uitgaande van 2022, om 4% van de S&O-projecten gaat. Zie hiervoor pagina 16 van de jaarrapportage van RVO over de WBSO in 2022: https://www.rvo.nl/sites/default/files/2023-07/Jaarverslag-WBSO-2022.pdf. Er zijn geen microdata over deze afzonderlijke categorie S&O beschikbaar in de WBSO/RDA-bestanden in de microdataomgeving van het CBS). Het gevraagde effect in de genoemde onderzoeksvraag is te onderzoeken met een kwalitatieve methode, zoals enquêteonderzoek.	
Vraag 7	Vraag 1 vi noemt additioneel technisch wetenschappelijk onderzoek. Kunt u preciezer aangeven welk effect u beoogt en hoe u technisch wetenschappelijk onderzoek kwalificeert? Komt dit exact overeen met het onderzoek dat ook voor de WBSO kwalificeert?	ToR, pagina 12
Antwoord	Zie het antwoord op vraag 6. Technisch-wetenschappelijk onderzoek is een categorie speur- en ontwikkelingswerk die zich voor de WBSO kwalificeert. De onderzoeksvraag luidt: "In hoeverre leidt de WBSO tot additioneel technisch wetenschappelijk onderzoek?" Daarmee wordt het effect beoogd van de WBSO op de omvang van het technisch-wetenschappelijk onderzoek dat door bedrijven wordt verricht die gebruikmaken van de WBSO.	
Vraag 8	Kan de opdrachtgever aangever bij welk niveau van de BFTB sprake is van doelmatigheid?	ToR, pagina 12
Antwoord	Dat kan niet vooraf worden aangegeven. Zoals op pagina 3 van de Terms of Reference is geformuleerd, worden bij de doelmatigheid van het beleid de effecten van het beleid bezien in verhouding tot de ingezette beleidsmiddelen en wordt verder de vraag gesteld of met een andere vormgeving van het beleid een gunstiger verhouding tussen effecten en ingezette beleidsmiddelen bereikt kan worden. Bij de effecten van het beleid die af te zetten zijn tegen de ingezette beleidsmiddelen, gaat het niet alleen om effecten op de S&O/R&D-uitgaven, maar ook om een inschatting van de economische en bredere maatschappelijke baten die met de extra S&O/R&D-uitgaven worden bereikt. Laatstgenoemde inschatting is ook te maken in het evaluatieonderzoek, waarvoor antwoorden op onderzoeksvragen als fundament zijn beoogd.	
Vraag 9	De Farmaciebrief en farmaciesector komen meermaals terug in de onderzoeksvragen. Kunt u exact duiden wat de reden is dat deze zo prominent in de onderzoeksvragen terugkomen? En kunt u aangeven welke problematiek in de farmaciesector speelt als het gaat om wel/niet gebruik van WBSO?	ToR, pagina's 12 - 13

Antwoord	De Farmaciebrief betreft een specifieke toelichting binnen de WBSO voor de farmaciesector. Voor andere sectoren is hier geen sprake van. Op dit moment wordt er een verkennend onderzoek uitgevoerd naar het vestigingsklimaat voor de farmaciesector en de Farmaciebrief. Dit is een onderdeel van de WBSO dat al 25 jaar bestaat. De doelmatigheid en doeltreffendheid van de Farmaciebrief is niet eerder onderzocht. Verwacht wordt dat in de evaluatie van de WBSO dit verkennende onderzoek wordt meegenomen voor de beantwoording van de betreffende onderzoeksvragen en de uitkomsten in de context van de brede evaluatie worden geplaatst.	
Vraag 10	Kunt u nader duiden wat u onder doorstromers verstaat? Bent u geïnteresseerd in stapeling van instrumenten? Bedoelt u met doorstromers bedrijven die nog wel aan R&D doen, maar actief besluiten geen gebruik meer te maken van WBSO?	ToR, pagina 13
Antwoord	Met doorstromers wordt bedoeld op WBSO-gebruikers die gebruik van de WBSO laten volgen door gebruik van andere innovatie-instrumenten van de overheid. De gedachte is dat de WBSO bedrijven in algemene zin kan stimuleren tot meer S&O en dat een grotere omvang van de S&O-inspanningen bedrijven vervolgens kan aanzetten tot innovatieplannen waarvoor andere instrumenten speciale ondersteuning kunnen bieden, bijvoorbeeld op het terrein van publiek-private samenwerking. In dat geval kan dan stapeling optreden van het gebruik van instrumenten (WBSO in combinatie met een of meer andere instrumenten), maar dat alleen is niet de beoogde focus in de onderzoeksvraag.	
Vraag 11	Onderzoeksvraag 11 vraagt naar de uitvoeringskosten bij de belastingdienst en de RVO. Is er zicht op de data die beschikbaar is bij de RVO en de belastingdienst om deze kosten in kaart te brengen? Zijn de belastingdienst en de RVO al bereid gevonden deze data aan te leveren?	ToR, pagina 14
Antwoord	Uitvoeringskosten van RVO voor de evaluatieperiode zijn inzichtelijk. Dit zijn feitelijk de realisaties van de jaarlijkse uitvoeringsopdracht voor het ministerie van EZK. De jaarlijkse financiële en 12-maandsrapportages zijn beschikbaar voor de jaren 2018- 2022. De WBSO maakt deel uit van de loonheffing aangifte en aangiftes worden per stuk behandeld. De tijdbesteding die vereist is om de toepassing van de WBSO te controleren en te verwerken, valt niet direct te herleiden naar de WBSO in het Uitgavenmodel. In het ambtelijke rapport fiscale regelingen is reeds een kwalitatieve inventarisatie gemaakt van de complexiteit van fiscale regelingen voor de uitvoering (uitsluitend Belastingdienst). Het opnemen van een kwalitatieve duiding is dus uiteraard mogelijk. Verder kan gekeken worden naar de mogelijkheid om een nadere kwantitatieve schatting te maken van de uitvoeringskosten van de WBSO. Opdrachtgever kan hierin faciliteren bij uitvoering.	

Vraag 12	Voor de bepaling van de uitvoeringskosten door Belastingdienst en RVO zullen zij gegevens moeten aanleveren. Kunt u aangeven of RVO en BD al geïnstrueerd zijn deze gegevens tijdig beschikbaar te hebben?	ToR, pagina 14
Antwoord	Zie antwoord vraag 11.	
Vraag 13	In deelvraag 12 vraagt u zich af of de WBSO voldoende aansluit op open en gedigitaliseerde R&D. Kunt u nader duiden naar welke problematiek u hier verwijst?	ToR, pagina 14
Antwoord	Deze vraag is ook opgenomen in de vorige evaluatie van de WBSO. Het betreft hier een trend die in meerdere sectoren tot uiting komt en bijvoorbeeld uiting vindt in de ontwikkeling van programmatuur. Kan de WBSO nog voldoende mee met de ontwikkelingen van deze tijd? De WBSO is bedoeld voor individuele bedrijven waarbij het WBSO-voordeel is gebaseerd op de eigen loonkosten en eventueel overige kosten & uitgaven van hun R&D. Daarentegen worden anno 2024 veel R&D-projecten uitgevoerd in samenwerkingsverbanden. Open R&D gaat uit van de gedachte dat externe kennis wordt ingebracht in het eigen innovatieproces, maar ook dat interne kennis via een ander business model dan het eigen model gecommercialiseerd kan worden. De vraag is of de WBSO nog voldoende aansluit bij dit "open R&D" gedachtengoed. "Gedigitaliseerde R&D" wil zeggen dat het R&D-proces bij de bedrijven zelf aan wijzigingen onderhevig is. Niet alleen binnen de ICT-sector zelf maar ook in andere sectoren. Door de steeds verdergaande digitalisering en mogelijkheden die dit biedt verandert de aard van R&D-processen en de daarbij behorende werkzaamheden en skills van R&D-medewerkers. Door middel van gebruik van data, modellen en simulaties kan het bouwen en testen van fysieke prototypes achterwege blijven. Risico's kunnen worden geminimaliseerd door het valideren van real-time gegevens. Nieuwe engineeringmogelijkheden en toepassingen maken <i>rapid prototyping</i> mogelijk. Data kan snel worden gedeeld met samenwerkingspartners binnen R&D-projecten etc. Inzet van digitale tools kan R&D-trajecten versnellen en kosten besparen. De vraag is of de huidige kaders van de WBSO nog voldoende aansluiting vinden bij deze veranderingen in de wijze waarop R&D door bedrijven in NL wordt uitgevoerd. NB E.e.a. staat uitgebreider toegelicht in de CPB-publicatie waar in de TOR naar wordt verwezen.	
Vraag 14	Zijn alle onderzoeksvragen wat jullie betreft essentieel of is er een onderscheid te maken qua scope?	ToR, pagina's 12 - 14
Antwoord	Er is een opdeling gemaakt in 15 hoofdvragen en per hoofdvraag (veelal) 1 of meerdere subvragen. Alle vragen dienen beantwoord te worden, waarbij de hoofdvragen het belangrijkste zijn en de subvragen richting en verdieping geven aan beantwoording van hoofdvragen. Beantwoording van de subvragen staat echter niet 1 op 1 gelijk met beantwoording van de hoofdvraag.	

	Het is aan de indieners om een plan van aanpak met onderzoeksmethoden voor te stellen waarmee zij achten op een zo goed mogelijke manier de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Als daarin afwegingen worden gemaakt over waar zij de nadruk op willen leggen zien wij die graag duidelijk terug in de offerte. In algemenere zin geldt voor Opdrachtgever dat de doeltreffendheid en de doelmatigheid van het beleid centrale hoofdthema's zijn binnen de evaluatie waarover de conclusies zowel kwantitatief als kwalitatief onderbouwd dienen te worden. Voor het kwantitatieve deel speelt de 'Bang for the Buck' voor effecten van de WBSO op de S&O-uitgaven een zeer belangrijke rol. Dit is verwoord op pagina 12 van de Terms of Reference.	
Vraag 15	Welke vereisten / verwachtingen zijn er voor wat betreft de beantwoording van deze onderzoeksvragen qua diepgang & detail?	ToR, pagina's 12 – 14
Antwoord	Zie antwoord op vraag 14.	
Vraag 16	Beschikt EZK of RVO over actuele email adressen voor surveydoeleinden?	ToR, pagina 15
Antwoord	Ja. De e-mailadressen van WBSO-klanten (en intermediairs) zijn beschikbaar bij RVO. Die zijn ook te koppelen aan specifieke groepen (bijv. starters). Het is wel noodzakelijk dat hiervoor een geheimhoudingsverklaring wordt getekend.	
Vraag 17	In welke mate hecht u aan de user-cost benadering bij de econometrie?	ToR, pagina 16
Antwoord	Op grond van de kennis die is opgedaan bij de vorige evaluatie van de WBSO, heeft Opdrachtgever de 'user cost'- benadering als belangrijk uitgangspunt beschouwd bij de beschrijving van mogelijke methoden voor het uit te voeren econometrisch onderzoek in de Terms of Reference. Opdrachtgever ziet vooralsnog geen betere methode voor het meten van het effect van de WBSO in totaliteit op de S&O-uitgaven van bedrijven. Opdrachtgever staat open voor vernieuwende voorstellen van Inschrijvers voor de uitvoering van het econometrisch onderzoek. Daarbij kan het ook gaan om een aanvulling op econometrische analyse volgens de 'user cost'-benadering, waarbij te denken is aan gebruik van een (quasi-)experimentele methode. Vernieuwingen ten behoeve van een verbeterde toepassing van de 'user cost'-benadering kunnen ook waardevol zijn.	
Vraag 18	In hoeverre wordt een analyse van spillovereffecten van de WBSO op prijs gesteld?	ToR, pagina 17
Antwoord	Dit is zeker relevant, mede gezien het feit dat spillovers van kennis een zeer belangrijke legitiematiegrond vormen voor de WBSO. In onderzoeksvraag 2 i wordt ook afzonderlijk gevraagd naar de mate waarin spillovers optreden, zowel technologisch als maatschappelijk. Maatschappelijk betreft het hierbij ook externe effecten in de vorm van niet-materiële baten, bijvoorbeeld op het	

	gebied van milieu, klimaat en gezondheid. Dat sluit aan bij het noemen van die externe effecten als aanvullende legitimatiegrond voor de WBSO op pagina 4 van de Terms of Reference en tevens bij het noemen van bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen als beoogde impact binnen de beleidstheorie op pagina's 10-11 van de Terms of Reference).	
Vraag 19	Is een analyse op spillovereffecten van de WBSO gewenst?	ToR, pagina 17
Antwoord	Zie het antwoord vraag 18.	
Vraag 20	In het aanbestedingsdocument op pagina 9 van 30 wordt de maximale waarde van de opdracht gesteld op €200.000. Echter, een specificatie van een minimale waarde ontbreekt. Is het mogelijk om een minimale waarde op te nemen om te verzekeren dat alleen hoogwaardige offertes worden overwogen?	Aanbestedingsdocument, pagina 9.
Antwoord	EZK verwacht dat inschrijvers een totaalprijs indienen waarvoor de opdracht goed kan worden uitgevoerd. Indien hiertoe naar de mening van EZK aanleiding bestaat omdat de totaalprijs abnormaal laag lijkt, kan EZK de inschrijver om een toelichting verzoeken. Als de toelichting niet afdoende is, kan EZK de offerte afwijzen.	
Vraag 21	Welke vereisten / verwachtingen zijn er voor de uiteindelijke rapportage? Voldoet een high-level rapportage van circa 50 pagina's of is het een vereiste om net zoals de vorige beleidsevaluatie een uitgebreide rapportage te produceren van +200 pagina's?	Aanbestedingsdocument, pagina 11, tabel 3.2
Antwoord	Er wordt een uitgebreide rapportage verwacht, geen-high level rapport. Uitgangspunt is een compleet beeld en goede beantwoording van de onderzoeksvragen, en ook een prettig leesbaar rapport. Binnen deze kaders heeft een beknopter rapport wel de voorkeur.	
Vraag 22	Er wordt genoemd dat rond week 39 de concepteindrapporage (70%-versie) dient te worden opgeleverd, terwijl het eindrapport uiterlijk 2 december dient te worden opgeleverd. In hoeverre is er flexibiliteit mogelijk wat betreft de opleverdata?	Aanbestedingsdocument, pagina 11, tabel 3.2
Antwoord	De gestelde deadline in het aanbestedingsdocument, t.a.v. het eindresultaat, is leidend. Gedurende de uitvoering van het onderzoek zal er intensief contact plaatsvinden tussen Opdrachtgever en Opdrachtnemer. Indien EZK het noodzakelijk acht dat, door onvoorziene zaken zoals bijvoorbeeld uitkomsten risico's (conform offerte), deadlines t.a.v. de tussenresultaten aangepast moeten worden, is dit met goede onderbouwing en tijdige communicatie mogelijk, na voorafgaande toestemming. Echter, de deadlines die in het aanbestedingsdocument zijn opgenomen, zijn in principe leidend.	
Vraag 23	Er wordt (onder 3.2.6) genoemd dat code en data voor tenminste 5 jaar moeten worden gearchiveerd bij CBS. Het lijkt ons redelijk dat deze kosten hiervoor rechtstreeks door EZK worden betaald. Is dat correct?	Aanbestedingsdocument, pagina 11, tabel 3.2
Antwoord	Als hier extra kosten aan verbonden zijn, zijn die door EZK te dragen.	
Vraag 24	Hoe moeten we omgaan met de onzekerheid over de kosten van CBS in het kader van de all-in prijs?	Aanbestedingsdocument, pagina 12, tabel 3.5, eis 5.3

Antwoord	In de offerte dient een bedrag te worden opgenomen dat de kosten bij het CBS kan dekken. Het is aan de Inschrijver om dat bedrag nauwkeurig genoeg in te schatten. In de Dienstencatalogus Microdata Services zijn tarieven gepresenteerd die gelden bij het CBS: https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/maatwerk-en-microdata/microdata-zelf-onderzoek-doen/diensten-en-kosten. Een vraagpunt kan vooral zijn hoeveel het kost om maatwerkbestanden van het CBS ter beschikking te krijgen (dat speelt bij het gebruik van belastinggegevens; zie bijlage 3 bij het Aanbestedingsdocument, getiteld 'Overzicht van microdata bij het CBS', ten behoeve van de evaluatie van de WBSO). Informatie daarover kan worden ingewonnen bij het CBS. In de Terms of Reference is op pagina 20 vermeld: "Voor nadere informatie omtrent de beschikbare data, mogelijkheden tot koppeling en de eraan verbonden kosten, kunnen offerrerende partijen zich wenden tot Microdata Services van het CBS (contactpersoon: mw. A.M. Redeman; e-mail: Microdata@cbs.nl)."	
Vraag 25	In hoeverre is er vanuit opdrachtgever flexibiliteit in de momenten van facturatie?	Aanbestedingsdocument, pagina 12 tabel 3.6
Antwoord	Om u tegemoet te komen, is het betaalschema als volgt aangepast: Betaling vindt plaats door middel van het volgende factuurschema: - 25% na de eerste bijeenkomst met de begeleidingscommissie. - 25% na de tweede bijeenkomst met de begeleidingscommissie. - 25% van de in de Inschrijving begrote opdrachtsom (totaalprijs) na oplevering en acceptatie van het conceptrapport (70%-versies), genoemd in paragraaf 3.2. De overige 25% kunt u factureren na oplevering en acceptatie door Opdrachtgever van het eindrapport.	
Vraag 26	Zou het mogelijk zijn om vier maal 25% te factureren, waarbij het eerste moment de start van de opdracht is?	Aanbestedingsdocument, pagina 12 tabel 3.6
Antwoord	Zie het antwoord op vraag 25.	
Vraag 27	Volgens het aanbestedingsdocument op pagina 12 van 30, is het zo dat 25% van de betaling pas gefactureerd kan worden na de tweede bijeenkomst met de begeleidingscommissie, en 50% pas na acceptatie van het conceptrapport. Gezien de aanzienlijke voorfinanciering die dit van de opdrachtnemer vereist, zou u willen overwegen om een regeling te treffen waarbij een deel van de betaling bij aanvang van het project gefactureerd kan worden?	Aanbestedingsdocument, pagina 12 tabel 3.6
Antwoord	De Rijksoverheid betaalt resultaatgerichte opdrachten op basis van het opleveren van een resultaat. Om u tegemoet te komen is het betaalschema aangepast. Zie hiervoor het antwoord op vraag 25.	
Vraag 28	Eis 8.2: Moet hiervoor in de offerte bewijsvoering voor worden opgeleverd?	Aanbestedingsdocument, pagina 13 tabel 3.8
Antwoord	Nee maar u moet wel bevestigen of u akkoord gaat met de duurzaamheidseis.	
Vraag 29	In hoeverre is de diepgaande expertise in het uitvoeren van de benoemde econometrische analyses (experimentele methoden & traditionele regressieanalyses) en ervaring met microdata van CBS vereist voor het uitvoeren van een	Aanbestedingsdocument pagina's 11, 14-15

	goede beleidsevaluatie? Welke elementen zijn voor jullie hierin het meest belangrijk?	
Antwoord	In de eis met betrekking tot de in te zetten medewerkers, die op pagina 11 van het Aanbestedingsdocument wordt gesteld, wordt aangegeven dat deskundigheid vereist is op het terrein van effectmetingen met microdata op het niveau van individuele bedrijven, in lijn met methoden beschreven in het rapport 'Durf te meten' van de Commissie Theeuwes. Er wordt geen diepgaande expertise op dat terrein geëist. Bij de gunningscriteria weegt de mate van expertise alsmede de mate van ervaring op dit terrein wel mee bij de beoordeling van 'De kwaliteit van het in te zetten team' (zie pagina 19 van het Aanbestedingsdocument).	
Vraag 30	Kerncompetentie 1 en 2: Is de eis om maar één onderzoeksoopdracht te hebben uitgevoerd niet veel te laag? Kunt u dit ophogen naar meer (bv tenminste tien) onderzoeksoopdrachten?	Aanbestedingsdocument, pagina's 14-15
Antwoord	Nee, de eis blijft minimaal één onderzoeksoopdracht per kerncompetentie. De mate waarin u hieraan voldoet (meer dan één onderzoeksoopdracht) wordt beoordeeld zoals opgenomen in sub paragraaf 5.3 van het Aanbestedingsdocument 'Kwalitatieve gunningscriteria. De eisen die gesteld worden aan de onderzoeksoopdrachten voor de twee competenties acht EZK hoog genoeg. Daarmee voldoet het vragen van één onderzoeksoopdracht per kerncompetentie in de ogen van Opdrachtgever.	
Vraag 31	Klopt het dat de toelichtende regel onder de prijstabel, voorbeeld, onjuist is?	Aanbestedingsdocument, pagina 17
Antwoord	Dit klopt. Het dient te zijn: " <i>Omdat Inschrijver C heeft ingeschreven met de laagste prijs per punt (namelijk 5,21), is deze Inschrijver de winnaar van het offertetraject.</i> "	
Vraag 32	Het betreft de evaluatie van een van de belangrijkste instrumenten in het generieke innovatiebeleid. Waarom hanteert u geen minimumprijs van tenminste €140.000 om een zekere kwaliteit en vergelijkbaarheid van offertes te kunnen garanderen?	Aanbestedingsdocument, pagina 17
Antwoord	Zie het antwoord op vraag 20.	
Vraag 33	Is het toegestaan om ondersteunende informatie voor het werkplan in bijlage's op te nemen, en zo ja, welke informatie?	Aanbestedingsdocument, pagina 18
Antwoord	Ja, dit is toegestaan. Let op, het aantal pagina's in de hoofdtekst van de offerte is indicatief.	
Vraag 34	In de uitvraag staat dat het plan van aanpak 14 pagina's indicatief beslaat. Zou hier een specifiek bereik kunnen worden gegeven, i.v.m. een gelijk speelveld tussen de offerte's?	Aanbestedingsdocument, pagina 18
Antwoord	Nee, het maximaal aantal pagina's is indicatief en een gewenste richtlijn. Opdrachtgever sluit geen Inschrijvende partijen uit indien deze richtlijn wordt overschreden.	
Vraag 35	"Maximaal aantal pagina's". Verzoek om toe te voegen: A4 en lettertype 10.	Aanbestedingsdocument, pagina's 18-20
Antwoord	Nee, het maximaal aantal pagina's is indicatief. Opdrachtgever sluit geen Inschrijvende partijen uit door het gebruiken van een foutief lettertype. A4-formaat is gewenst en gebruikelijk.	
Vraag 36	De planning loopt tot december. Gezien de omvang van de evaluatie, en de zomervakantie, is dit is relatief korte periode voor de uitvoering. Is er ruimte voor meer tijd voor de uitvoering van de evaluatie?	Aanbestedingsdocument, pagina 20

Antwoord	Zie antwoord vraag 22.	
Vraag 37	Klopt het dat bij een situatie waarin de planning niet voldoet er geen sprake is van terzijdelegging (maar wel van 0 punten)? Vindt u dit wenselijk?	Aanbestedingsdocument, pagina 20
Antwoord	Dat klopt en wordt wenselijk geacht. Het is aan de inschrijver om een onderbouwde planning in te dienen en eventuele keuzes en gevolgen daarvan toe te lichten.	